

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Aanvullend onderzoek ecologie Haling 1-E te Enkhuizen

Aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen in het kader van de Wet
natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2022-1128
Datum:	30 juni 2023
Samensteller:	S. Gielen Ad.
Collegiale toets:	ing. D.F. Knoops
Opdrachtgever:	AAB Nederland
Contactpersoon:	Dhr. R. van der Wel

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

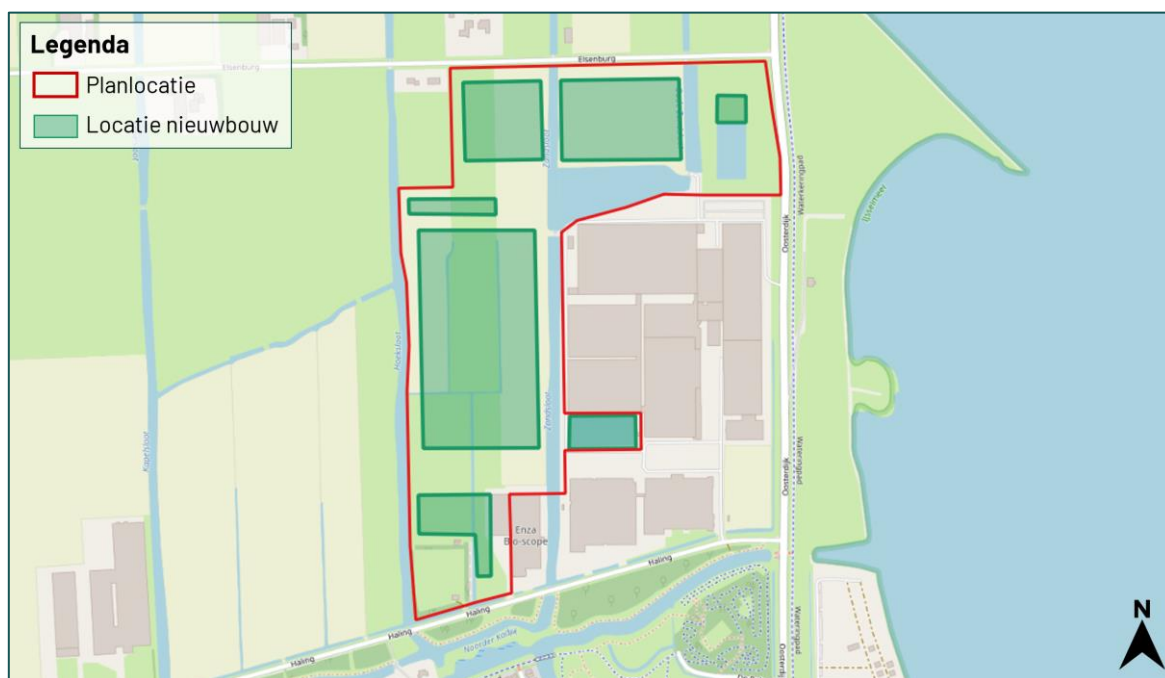
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
1.3 Beschrijving plangebied	5
1.4 Voorgenomen werkzaamheden	5
1.5 Mogelijk aanwezige soorten	6
1.6 Kader Wet natuurbescherming	7
2 Methode onderzoek	8
2.1 Theoretisch kader	8
2.2 Praktische uitvoering	8
2.3 Veldbezoeken	10
2.4 Specifieke omstandigheden	10
3 Resultaten	11
3.1 Kleine marterachtigen	11
3.2 Overige soorten	11
4 Conclusie	12
4.1 Kleine marterachtigen	12
4.2 Overige vogels	12
4.3 Vervolgstappen	12

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Haling 1-E te Enkhuizen is groenteververdelingsbedrijf Enza Zaden gesitueerd. Enza zaden is voornemens haar hoofdvestiging aan de Haling 1-E uit te breiden (figuur 1.1). Ter hoogte van de uitbreiding zijn agrarische percelen en bedrijventerreinen aanwezig.

Figuur 1.1 Het plangebied is gelegen aan de Haling 1-E te Enkhuizen.

Gezien de beoogde ingreep mogelijk leidt tot de aantasting van natuurwaarden beschermd onder de Wet natuurbescherming (Wnb) is een quickscan Wnb uitgevoerd naar de potentie van het plangebied en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde werkzaamheden (Pieterman, 2023). Op basis van de quickscan Wnb kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of essentieel leefgebied van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) niet uitgesloten worden (zie tabel 1.1). Een deel van het terrein is natuurvriendelijke ingericht waardoor voldoende schuil- en/of verblijfsmogelijkheden aanwezig kunnen zijn voor kleine marters. Om vast te stellen of het plangebied daadwerkelijk een functie heeft voor vorengenoemde soorten dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. AAB Nederland heeft Blom Ecologie verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

1.2 Doel

In dit aanvullende ecologische onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Zijn kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) aanwezig in het onderzoeksgebied?
- Op welke wijze maken vorengenoemde soorten gebruik van het onderzoeksgebied? Zijn in het onderzoeksgebied migratieroutes, foerageergebieden, voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Resulteert de voorgenomen ingreep in het beschadigen of wegnemen van voortplantings- en/of verblijfplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied? Is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk voor de voorgenomen ingreep uitgevoerd kan worden?

1.3 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit agrarische percelen en bedrijventerreinen te Enkhuizen (figuur 1.1). Een uitgebreide beschrijving van het plangebied en de directe omgeving hiervan is te vinden in de quickscan Wnb (Pieterman, 2023). In figuur 1.2 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van het plangebied.

Figuur 1.2 Impressie van de planlocatie.

1.4 Voorgenomen werkzaamheden

Enza Zaden is voornemens om een aantal kavelsloten en een waterbassin (gedeeltelijk) te dempen ten behoeve van het toevoegen van bedrijfspanden. De ingreep zal indicatief op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- dempen van kavelsloten: graaf- en dempwerkzaamheden;
- verwijderen terreininrichting: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Figuur 1.3 Visuele presentatie van de beoogde situatie (bron: AAB Nederland).

1.5 Mogelijk aanwezige soorten

Uit de quickscan Wnb (Pieterman, 2023) is gebleken dat binnen het plangebied mogelijk voortplantings- en verblijfplaatsen aanwezig zijn van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) (tabel 1.1.). De planlocatie heeft mogelijk een belangrijke functie als migratieroute, foerageergebied en/of rust- en voortplantingsplaats voor kleine marterachtigen.

Tabel 1.1 Overzicht van de potentie van het plangebied voor beschermde soorten (Pieterman, 2023).

Soortgroep	Onderzoek nodig	Bescherming Wnb	Mogelijke functie plangebied
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Bunzing	Ja	Art 3.10	Vaste rust- en/of voortplantingsplaats/ migratieroute/foerageergebied
Hermelijn	Ja	Art 3.10	
Wezel	Ja	Art 3.10	
Vleermuizen			
Amfibieën, reptielen en vissen			
Insecten en ongewervelden			
Vogels (Cat. 1 t/m 4)			
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

1.6 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van de Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van de bunzing, hermelijn en wezel valt onder de nationaal beschermde soorten. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 3.10 lid 1(b) (Nationaal beschermde soorten)

Lid 1: Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a (bunzing, hermelijn en wezel) opzettelijk te beschadigen of te vernielen;

Voorliggend onderzoek en rapportage zijn uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Per 1 januari 2023 zal de Omgevingswet in werking treden. Binnen de Omgevingswet blijft het beschermingsregime nationaal beschermde soorten onverminderd van kracht. Uitvoeringskaders, termijnen en processen vinden binnen de Omgevingswet op andere wijze plaats. Implementatie en wijze van uitvoering zijn vooralsnog niet vastgesteld.

2 Methode onderzoek

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de das zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Kennisdocumenten (BIJ12, 2017). Voor kleine marterachtigen in Noord-Holland is een 'handreiking: wezel, hermelijn en bunzing' gemaakt (Provincie Noord-Holland, 2021) welke in dit onderzoek als leidraad is gebruikt. De richtlijnen worden door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn. Voor de veldbezoeken wordt een minimale tussenliggende periode aangehouden voor een goede spreiding over de onderzoeksperiode, conform de handleiding.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van het aanvullend ecologisch onderzoek zoals geformuleerd in de handreiking: wezel, hermelijn en bunzing.

Soort	Type	Periode	Omschrijving
Kleine marterachtigen	Functioneel leefgebied	Mei - Augustus	Minimaal 4 weken inventariseren middels marterboxen, cameravallen, sporenbuizen en sporenonderzoek.

2.2 Praktische uitvoering

Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen de planlocatie is het aanvullend onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische locaties van het plaatsen van de camera's en het zoeken naar sporen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van groenstructuren, watergangen, verlichting en diverse typen van bebouwing.

Om de aan- of afwezigheid van kleine marterachtigen vast te stellen zijn 2 marterboxen, 4 cameravallen en 2 sporenbuizen ingezet (figuur 2.1). De onderzoeksmethoden zijn geplaatst op 'kansrijke' locaties als wissels, langs dammen, begroeide oevers en bij de ruige grond met muizenholen (figuur 2.2 en 2.3). Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode van 2 mei 2023 t/m 15 juni 2023, gedurende een aaneengesloten periode van 6 weken.

De 4 cameravallen zijn geplaatst nabij oeverbegroeiing, mogelijk foerageergebied en wissels. Middels palen die de grond in zijn gegraven zijn de camera's vastgezet en gericht op verschillende oriëntatiepunten (figuur 2.2). Cameraval 4 is net buiten de planlocatie geplaatst bij een toegangsbrug naar de planlocatie met weinig verstoring en die het potententiele noordoostelijke deel van de planlocatie verbindt met de dijk waar de meeste waarnemingen van kleine marterachtigen bekend zijn (NDFF 2013-2023).

De 2 marterboxen zijn geplaatst tussen mogelijk foerageergebied en ruigtebegroeiing. Een marterbox is een kist met een buis als opening. De buis leidt naar de binnenzijde waar een lokstof (sardines) wordt geplaatst. In de kist zit een camera met bewegingsdetector. Op de camera is een lens met sterkte geplaatst (2+)(figuur 2.3).

Er zijn 2 struikrovers geplaatst nabij oeverbegroeiing, mogelijk foerageergebied en wissels. Een struikrover is een brede buis waarin een cameraval is geplaatst. Aan het uiteinde van de buis is een lokstof (sardines) geplaatst.

Naast het plaatsen van wildcamera's, marterboxen en struikrovers is tijdens elk veldbezoek specifiek een sporenonderzoek uitgevoerd. Hierbij is gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van kleine marterachtigen en/of verblijfplaatsen. Dit betreffen sporen als graafsporen, latrines met uitwerpselen, prooiresten, prenten en vraatsporen.

Figuur 2.1 Overzicht van de locaties van de marterboxen, cameravallen en struikrovers.

Figuur 2.2 Geplaatste cameravallen aan palen en aan de hekken op de dam en de brug.

Figuur 2.3 De marterboxen (boven) en struikrovers (onder).

2.3 Veldbezoeken

Het onderzoeksgebied is geïnventariseerd door ter zake deskundig ecologen van Blom Ecologie of externe ter zake deskundig ecologen onder verantwoordelijkheid van Blom Ecologie. De relevante omstandigheden ten tijde van de veldbezoeken zijn opgenomen in onderstaande tabel (tabel 2.2).

Tabel 2.2 Uitgevoerde veldbezoeken gedurende het aanvullend onderzoek.

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum
Marter	Camera's uitzetten/ sporen zoeken	2	02-05-2023
Marter	SD-kaarten en batterijen wisselen/ sporen onderzoeken	1	25-05-2023
Marter	Camera's ophalen/ sporen zoeken	2	15-06-2023

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake zijn van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in de Kennisdocumenten. Tijdens het onderzoek was er, voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan, geen sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten.

Tijdens het onderzoek is er tijdens de eerste termijn door maaierwerkzaamheden struikrover 1 kapotgegaan (figuur 2.1). Hierdoor is er van de cameraval in struikrover 1 geen beeldmateriaal beschikbaar. Echter stond deze struikrover aan de westzijde van het plangebied in het gebied met de minste potentie aangezien de toegangsweg van het bedrijf en de bedrijfsgebouwen aan deze zijde actief gebruikt worden en het gebied in mindere mate geschikt foerageergebied betreft. In het onderzoek is het gehele plangebied onderzocht met extra nadruk op het gebied aan de oostzijde. Zoals beoordeeld in de quickscan Wnb (Pieterman, 2023) betreft het potentiële leefgebied van kleine marterachtigen vooral het ruigte gebied aan de noordoostzijde van de planlocatie.

3 Resultaten

3.1 Kleine marterachtigen

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoek rondes zijn in geen van de 2 marterboxen en struikrover waarnemingen van bunzing, hermelijn en wezel aangetroffen. Tevens zijn tijdens de onderzoek rondes zijn geen waarnemingen van bunzing, hermelijn en wezel op de wildcamera's vastgelegd.

Rust- en voortplantingsplaatsen

Gedurende het onderzoek zijn geen rust- of voortplantingsplaatsen gevonden of sporen als latrines, uitwerpselen, prooiresten of prenten, die wijzen op de aanwezigheid hiervan. Derhalve is er geen sprake van een rust- en/of voortplantingsplaats op de planlocatie.

Functioneel leefgebied

Op de planlocatie is tevens geen sprake van essentieel leefgebied en/of migratieroute van kleine marterachtigen door de afwezigheid van visueel bewijs op de cameravallen én de afwezigheid van sporen (c.q. prenten of wisselsporen) binnen de planlocatie.

3.2 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken waarnemingen van overige soorten gedaan. In de marterboxen zijn de volgende soorten waargenomen: huisspitsmuis en veldmuis. De volgende soorten zijn waargenomen op de cameravallen: haas, houtduif, egel, ekster, kat, kauw, kleine karekiet, scholekster (met jong), vos, wilde eend en witte kwikstaart.

4 Conclusie

4.1 Kleine marterachtigen

In de periode mei - juni 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) in het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in 'handreiking: wezel, hermelijn en bunzing' (Provincie Noord-Holland, 2021) Tijdens het onderzoek zijn geen individuen en/of sporen van kleine marterachtigen aangetroffen binnen het plangebied. De beoogde ruimtelijke ontwikkeling leidt niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming art. 3.10, lid 1. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is derhalve niet benodigd.

4.2 Overige vogels

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot kleine marterachtigen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op individuen, nesten en/of verblijfloccaties van andere soorten in het plangebied. Gezien de waarneming van een scholekster met een jong is het zeer aannemelijk dat op de planlocatie mogelijk nesten aanwezig zijn van broedvogels. Met betrekking tot de overige waargenomen soorten is geen sprake van overtreding, mits de Algemene zorgplicht in acht wordt genomen.

4.3 Vervolgstappen

Voor de uitvoering van de beoogde ruimtelijke ingreep is geen ontheffing Wnb nodig. Er gelden in het kader van de Wnb geen verdere vervolgstappen.

Bronvermelding

Pieterman, L., 2022. Quicksan Wnb aan de Haling 1-E te Enkhuizen. Oriënterend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming. Blom Ecologie, Waardenburg.

Provincie Noord-Holland, 2021. Wezel, Hermelijn en Bunzing beschermd in Noord-Holland.

Bijlagen

Bijlage 1 Kleine marterachtigen

Bijlage 1

Kleine marterachtigen

De bunzing, hermelijn en wezel zijn kleine marterachtigen (figuur 1). Deze soorten zijn sterk gebonden aan kleinschalige landschappen met afwisselende structuren als houtwallen, bosschages, begroeide oevers, weides en parken. Afwisselende structuren bieden voldoende dekking en voedsel en zijn van groot belang bij de migratie. Alle drie de soorten zijn roofdieren die vaak dag en nacht actief opzoek zijn naar voedsel als kleine zoogdieren, amfibieën en (jonge) kleine vogels. Naast de belangrijke functies als dekking, voedsel en verspreiding moet een geschikt leefgebied ook voorzien in rust- en voortplantingsplaatsen. Droge plaatsen als oude hopen, houtstappels, holle bomen, takkenrillen, strobalen, puinhopen en ook oude schuren en stallen bieden geschikte rust- en voortplantingsmogelijkheden. De voortplantingsperiode van de soorten liggen tussen circa medio april en juni, dit is dan ook een actieve periode van kleine marterachtigen (Bouwens, 2017; Zoogdiervereniging, 2022).

Figuur 1 Links de bunzing, midden de wezel en recht de hermelijn (bron: © Zoogdiervereniging).

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl